

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER İÇİN SINAV UYGULAMALARI
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - Bu Yönerge'nin amacı; Aksaray Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmaktır. Bu kapsamda eğitimde fırsat eşitliği sağlamak, engelli öğrencilere akranlarıyla eşit şartlarda ve adil bir şekilde sınav uygulamaları yapılmasına yönelik uygulamaları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - Bu Yönerge; Aksaray Üniversitesinin ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında öğrenim gören engelli öğrencilerinin ders ve sınav uygulamalarını kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3 - Bu Yönerge;

- a) 28/10/2009 tarihinden itibaren Türkiye'de yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 24 üncü maddesine,
- b) 7/7/2005 tarihli ve 25868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 15 inci maddesine,
- c) 14/08/2010 tarihli ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği hükümlerine,
- d) 14/2/2014 tarihli ve 28913 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümlerine,
- e) Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenci Komisyonu'nun, yükseköğretim kurumlarında engelli öğrencilerle ilgili yürütülen sınavlara ilişkin 21/01/2010 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul kararında değişiklik yapılmasına ilişkin 25/08/2011 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında alınan kararlara,

- f) Aksaray Üniversitesi Senatosu tarafından tarihinde kabul edilen Aksaray Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - Bu Yönerge 'de geçen;

- a) **Üniversite:** Aksaray Üniversitesini,
- b) **Rektör:** Aksaray Üniversitesi Rektörünü,
- c) **Akademik Birim:** Aksaray Üniversitesine bağlı fakülte, enstitü, yüksekokul ve meslek yüksekokullarını,
- d) **Akademik Birim Temsilcisi:** Her akademik birimde, Engelli Birim Koordinatörlüğü tarafından gönüllülük esasına göre akademik veya idari personel arasından görevlendirilen engelli öğrenci temsilcisini,
- e) **Ders:** Aksaray Üniversitesi ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,
- f) **Sınav:** Aksaray Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, not yükseltme, tek ders vb. sınavlarını,
- g) **Engelli Öğrenci:** Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde herhangi bir nedene bağılı olarak çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı, topluma diğeri bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen; öğrenimleri sırasında bazı destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
- h) **Engelli Sağlık Kurulu Raporu:** Sağlık Kurulu'nca hazırlanan kişilerin özür ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,
- i) **Ders sorumlusu:** Engelli öğrencilerin alacakları/almış oldukları söz konusu dersin sorumlusu olan Aksaray Üniversitesi akademik birimlerinde görevli öğretim elemanı veya elemanlarını,
- j) **Engeli olan öğrenciye destek:** Aksaray Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan engelli öğrenciye sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında, diğeri öğrenciler ile eşit koşulların sağlanması amacıyla; öğrencinin engeline göre (fiziksel engel, görme engeli, işitme engeli ve/veya yazı yazmasını uzun süre oturmasını engelleyen bir fizyolojik ya da bedensel engel vb.) sınavların uygun olarak düzenlenmesi ve düzgün işleyişine ilişkin gerekli desteğı,
- k) **Engeli olan öğrenciye destek veren görevli:** Aksaray Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan engeli olan öğrenciye sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında sınavların uyarlanması için gerekli desteğı vermek üzere ilgili akademik

birim, ilgili akademik birimdeki akademik engelli danışmanı ve Engelli Öğrenci Birimi iş birliğinde görevlendirilen öğretim elemanını,

- l) Engeli olan öğrenciye destek veren gönüllü öğrenci:** Aksaray Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan engelli öğrenciye sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında sınavların uyarlanması için gerekli desteği vermek üzere ilgili akademik birim, akademik engelli danışmanı ve Engelli Birim Koordinatörlüğü iş birliğinde görevlendirilen diğer akademik birimlerde öğrenim görmekte olan gönüllü öğrenciyi,
- m) Gözetmen:** Sınav sırasında sınavların planlandığı gibi ve zamanında yapılmasını sağlamakla sorumlu olan, o dersi yürüten ders sorumlusu ve engelli öğrenciye destek veren Aksaray Üniversitesi akademik birimlerinde görevli öğretim elemanını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrencilerin Sınavlarında Uyulacak Esaslar

Sınav esasları

MADDE 5 - Sınav esasları, Aksaray Üniversitesinde öğrenimine devam eden engelli öğrencilere sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında, diğer öğrenciler ile eşit koşulların sağlanması amacıyla öğrencinin engel durumuna göre sınavların uyarlanması ile ilgili esasları kapsamaktadır. Buna göre;

- a. Sınav öncesinde yapılacak duyuru ve ilanlarda engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurulmalıdır.
- b. Engelli öğrencilerin talepleri doğrultusunda bir günde en fazla 2 (iki) sınav olacak şekilde sınav programı yapılmalıdır. Engelli öğrencilerin alttan ya da üstten aldığı derslerin sınavları bu kapsamda değerlendirilmez.
- c. Engelli öğrencilerin sınav yöntemi tercihi hususunda, sınav sırasında kullanılacak yardımcı teknolojiler ile ilgili olarak engelli öğrencileri ile sınav tarihinden en az 30 (otuz) gün öncesinden akademik danışman ve ders öğretim elemanı iş birliğinde bireysel görüşme yapılmalıdır.
- d. Engelli öğrencilerin akademik danışmanı veya ders öğretim elemanı tarafından engelli öğrencilerin sınav uyarlama talepleri sınav tarihinden en az 15 (on beş) gün öncesine kadar Fakülte Engelli Öğrenci Birimi temsilcisine, Bölüm Başkanlığına ve Dekanlığa bildirilmelidir. Alt yapı eksikliği veya imkân kısıtlılığı gibi durumlarda Bölüm Başkanlıkları veya Dekanlıklar engelli öğrencilerin uyarlama taleplerini reddetme hakkına sahiptir.
- e. Sınav binasının ve sınav salonunun fiziksel olarak erişilebilir olması sağlanmalıdır. Bu kapsamda sınavın yapılacağı binada engelli rampasının olması, giriş kapısına kadar

hissedilebilir yüzeylerin bulunması, asansörün olması, sınav salonlarının aydınlatmasının yeterli düzeyde olması, engelli öğrenci için ayrılmış oturaksız sıraların bulunması gibi fiziksel uyarlamaların yapılmış olması gerekmektedir.

- f.** Sınavlarda engelli öğrencinin talep etmesi halinde, soruları okuması amacıyla okuyucu/işaretleyici sağlanır.
- g.** Engelli öğrencilerin talepleri doğrultusunda sınavlarında, aksi belirtilmedikçe, sadece dört işlem yapabilen basit hesap makinası kullanmalarına izin verilebilir.
- h.** Engelli öğrencilerin talepleri doğrultusunda, internet veya herhangi bir ağ bağlantısına erişimi engellenmiş, engelli öğrencilerin engel türüne uygun programlar yüklenmiş ve gerekli ayarlamaları yapılmış bir bilgisayar engelli öğrencinin sınavlarında kullanabilir. Bilgisayar engelli öğrenciye dekanlık tarafından sadece ilgili sınav için temin edilir. Öğrenci şahsi bilgisayarını sınavlarda kullanamaz.
- i.** Engelli öğrencilerin talepleri halinde sınavlarında normal sınav süresinin %50'sine kadar, 60 sorunun altındaki sınavlarda 20 dakika, 60 soru ve üstündeki sınavlarda 30 dakika ek süre veya ihtiyaca uygun ek süreler verilebilir.
- j.** Sınavını bilgisayarda yanıtlamayı tercih eden engelli öğrencinin sorulara vermiş olduğu yanıtların, herhangi bir yazım kuralı ya da şekil düzeltmesi yapılmadan, olduğu gibi çıktısı alınır ve ilgili kâğıt engelli öğrencinin cevap kâğıdı sayılır.
- k.** Engelli öğrenci için alternatif sınav biçimlerinin hiçbirinin uygun olmadığı durumlarda başarıyı ölçmek için, sözlü sınav ya da dönem ödevi gibi alternatif uygulamalara başvurulabilir. Ancak kullanılmak istenen alternatif sınav biçimi ve uygulamaların fakülte yönetimi tarafından onaylanmış olması gerekmektedir.
- l.** Engelli veya kronik bir hastalığı olan öğrenci, ilgili duruma ilişkin doktor raporu sunmak şartı ile sınavdan ve sınav ortamından ayrılmamak koşuluyla dinlenme arası (mola) talep edebilir. Dinlenme molasında geçen süre sınav süresine eklenmez.
- m.** Uzun süre aynı pozisyonda kalmanın sakıncalı veya zorlayıcı olduğu durumlarda öğrencinin talebi doğrultusunda tercih ettiği pozisyonda (uzun oturarak, yüzüstü yatarak vb.) sınav olması sağlanabilir. Bu talebin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği fakülte imkânlarına bağlıdır.
- n.** Öğrencinin engel durumu duyarlılıkla dikkate alınmalıdır. Ancak bu tür muafiyet uygulamaları, engellilik durumunun zaruri kıldığı muafiyetlerin ötesine geçerek, dersi alan öğrenciler arasında ayrımcılığa neden olacak türde bir muafiyet uygulamalarına dönüşmemelidir.

Özel düzenlemeler

MADDE 6 - Az gören veya total görme engelli öğrenciler için;

- a. Az gören öğrenciler için sınav kâğıtlarının Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü akademik personeli tarafından görme engelli öğrencinin görme düzeyine göre belirlenen yazı puntosu büyüklüğü ile belirginleştirilmiş/farklılaştırılmış bir biçimde yazılması veya yüksek karşıtlık içeren (siyah zemine beyaz yazı gibi) belirginleştirilmiş farklılaştırılmış bir biçimde yazılabilir.
- b. Az gören öğrenciler için eğer sınavda optik kodlama kâğıdı kullanılacaksa bir kodlayıcı bulunabilir.
- c. Öğrencinin kalan görme derecesine uygun olarak sınav salonunda büyüteç bulundurulmasına veya öğrencinin kendi büyütecini kullanmasına izin verilebilir.
- d. Total görme engelli öğrencinin talebi doğrultusunda kabartma formatta (Braille) sınav soruları hazırlanabilir. (Kabartma yazı baskı hizmetleri için Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü akademik personelinden destek alınabilir.)
- e. Engelli öğrencilerin talepleri halinde sınav sorularında bulunan kelime, bilgi ve kavramların resimleri sorularda ilgili yerlere eklenebilir.
- f. Görme engelli öğrencilerin sınavları için görsel içerikli (tablo/grafik/şekil/resim) soruların yerine aynı bilgi ve beceriyi ölçecek sözel ifadeler içeren sorular sorulabilir.
- g. Engelli öğrencilerin talepleri doğrultusunda kendilerine akran danışmanlığı ve refakatçi/okuyucu-yazıcı-işaretleyici sağlanabilir.

MADDE 7- İşitme engeli olan öğrenciler için;

- a. İşitme engelli öğrencilerin için sınav sırasında gerekebilecek işitsel materyallerin yazıya dökülmüş hali ya da alt yazılı bir şekilde görsel bir sınav biçimi düzenlenebilir.
- b. İşitme engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfın oturma düzeninin, öğretim elemanını ve dersin sorumlusunu rahatlıkla görebileceği şekilde düzenlenebilir.
- c. Sınav görevlileri ve ders sorumlularının yüzleri sınıfa dönük ve işitme engelli öğrencilerin görebileceği şekilde, yavaş ve net konuşarak sınava ilişkin yönerge ve açıklamalar yapılmalıdır.
- d. İşitme engelli öğrenciler ders esnasında not tutucu olarak akran desteğine gereksinim duyabilirler. Not tutucu olarak akran desteği sağlanması ancak işitme engelli öğrencinin öğrenim gördükleri fakültenin onayı ile mümkün olabilir, doğrudan öğretim elemanının sorumluluğunda değildir.
- e. Dinleme ve konuşma becerisi gerektiren derslerde işitme engelli öğrenciler için dinleme parçalarını, ayrı bir salonda gözetmen eşliğinde kulaklık yardımıyla, dinleme ve

konuşma becerisi gerektiren sınavlar, fakülte tarafından sınav için temin edilecek bilgisayarda yapılabilir.

- f. Dinleme ve konuşma becerisi gerektiren derslerde işitme engelli öğrencilerden dudak okuyabilen öğrenciler için dinleme parçasının ayrı bir salonda gözetmen tarafından öğrenciye okunması sağlanabilir.

MADDE 8 - Bedensel engeli olan öğrenciler için;

- a. Bedensel engelli öğrencilerden, sağlık kurulu raporlarında, vücutlarında motor sistem mekanizması yeterli düzeyde gelişmediği için vücut hareketlerine hâkim olamadığı belirtilen (Serebral palsi vb.) hastalarından sınavda okuyucu ve işaretleyici yardımı talep eden öğrencilere, okuyucu ve işaretleyici yardımı verilebilir.
- b. Bedensel engelli öğrencinin isteği doğrultusunda, tekerlekli sandalye ile sınav yerine ulaşımı sağlanabilir.

MADDE 9 - Süreğen veya kronik hastalıkları olan öğrenciler için;

- a. Okuyucu yardımı alan öğrencilerin istedikleri takdirde sınav esnasında soruları kendilerinin de okumalarına izin verilebilir.
- b. Okuyucu ve/veya işaretleyici yardımı talep etmeyenler istedikleri takdirde tekli salonlarda sınava alınabilir.
- c. Diyabet hastalarının insülin pompası, şeker ölçüm cihazları, öğrencinin kendisinin getireceği paketli ek gıda ile sınav salonlarına alınmalarına izin verilebilir.
- d. Sürekli sağlık sorunu nedeniyle ilaç kullanan öğrencilerin yanlarında ilaç getirmesine izin verilebilir.

MADDE 10 - Geçici engeli olan öğrenciler ile ilgili sınav uygulama ilkeleri

- a. Geçici bir süre için herhangi bir nedenle engeli olan öğrenciler sınavlarında geçici engel türüne göre gerekli uyarlamalar talep edebilir. Konuya ilişkin dilekçesini geçici engel durumuna dair doktor raporu ile birlikte bölüm başkanlıklarına vermelidir.
- b. Geçici süreli sağlık sorunu veya hamilelik gibi geçici özel durumu olan öğrencilerin; ilaç, ek gıda, tuvalet gibi ihtiyaçlarının karşılanmasına ve üzerlerinde/yanlarında sargı, alçı, atel, koltuk değneği, oturma simidi gibi tedavi uygulamaları ile sınav salonuna alınmalarına izin verilebilir.
- c. Sınavda sorularının kendisine okunmasını talep eden öğrenciler için okuyucu görevli yardımı verilebilir. Gerektiği durumlarda gözetmen eşliğinde özel bir sınav salonunda öğrencinin sınavının gerçekleştirilmesine izin verilebilir.
- d. Cevap kâğıdında işaretleme (kodlama) veya yazma işlevini yerine getiremeyen

öğrenciler için talep ettikleri takdirde işaretleyici görevli yardımı verilebilir ve gerektiği durumlarda gözetmen eşliğinde özel bir sınav salonunda öğrencinin sınavının gerçekleştirilmesine izin verilebilir. (sınav esasları başlıklı 5. maddenin n bendinde yer alması uygun görüldü.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 11 - Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; ilgili mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu ve Senato kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 12 - Bu Yönerge Aksaray Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 - Bu yönerge hükümlerini Aksaray Üniversitesi Rektörü yürütür.